

# DE VERKONDIGING VAN MATTHEÛS

**WANNEER** WIJ de woorden van de verkondiging van Mattheüs willen laten klinken in de oren van de „lezers”, behoren wij allereerst de ouverture dezer verkondiging ten gehore te brengen door een bespreking van de hoofdstukken 1 en 2. Door wat Mattheüs in het eerste hoofdstuk ons laat horen, concentreert hij onze ganse aandacht op datgene wat God als de God des Verbonds in Israël doet: ter vervulling van hetgeen door de profeten gesproken is doet God in Israël Hém ontvangen-en-geboren-worden, die als „Jezus” „zijn volk zal redden van hun zonden” (v. 21), en die in dat reddingswerk „Immanuel”, God-met-ons zal wezen (v. 22—23). Juist in deze volstrekte concentratie op „mijn volk Israël” (2 : 6) gaat het echter om „alle de volkeren”, 24 : 14, 25 : 32 28 : 19). Terstond vangt daarom het tweede deel van de ouverture (hfdst. 2) als volgt aan: „Toen nu Jezus geboren was... zie! „Sterndeuter vom Osten” (als echte representanten van „alle de volkeren”) kwamen te Jerusalem aan en zeiden: Waar is de Koning der Joden, die geboren werd? Want wij hebben zijn ster in het Oosten gezien en zijn gekomen om Hem te aanbidden”. Door deze aankomst in Jerusalem zijn zij het, die de hele „geschiedenis”, die Mattheüs vertellen en verkondigen gaat, in beweging brengen. Hoor namelijk de aanhef van de verzen 7 en 16! „Toen Herodes... Toen Herodes...!” („TOTE Hèrooïdès... Tote Hèrooïdès...”). Deze geschiedenis zal lijdensgeschiedenis zijn vanaf de geboorte. Jozef moet „uitwijken” naar Egypte (anachoorrein; 2 : 14), en, wanneer hij is teruggekeerd naar „het land Israël” (2 : 20, 21) moet hij wederom „uitwijken”, nu naar Galilea, naar Nazareth (2 : 22—23). Maar vanuit de ouverture blijft nu dit woord „anachoorrein” (uitwijken) als „Stichwort” klinken door het gehele eerste deel van het evangelie

heen, tot aan de wending in 16 : 21, waar wij horen: „Van toen aan begon Jezus Christus zijn discipelen te tonen, dat Hij moest heengaan naar Jerusalem en veel lijden...”. (helaas níet in de vertalingen is dit het geval; het bes-te is hier Brouwer, 2 : 14 2 : 22 4 : 12 14 : 13 „uitwijken”; maar in 2 : 12, 13 12 : 15 15 : 21 heeft ook hij een ander woord). Zodra Jezus zijn werk begonnen is, moet Hij, als Hij hoort dat Johannes is „overgeleverd” (!), „uitwijken” naar Galilea, naar Kapernaum (4 : 12). Als Hij in de steden en dorpen van Galilea is opgetreden (4 : 23—25 9 : 35—38), moet Hij vandaar „uitwijken”, omdat de Pharizeeën tegen Hem raad hielden om Hem te doden (12 : 14—15). Daarna, als Hij van de discipelen van Johannes heeft gehoord, dat deze door Herodes is omgebracht, moet Hij uit de openbaarheid van Galilea wég, „uitwijken” per schip naar een eenzame plaats, alleen (14 : 13). En tenslotte moet Hij zelfs (daar de Farizeeën aanstoot nemen aan zijn woord) uit „het land Israels” wég „uitwijken” naar het gebied van Tyrus en Sidon (15 : 21). Hier is dan het „anachoorrein” tot zijn verst mogelijke punt geraakt.

**VANAF DE GEBORTE** („Toen nu Jezus geboren was...” 2 : 1) zien we dit „uitwijken” dus geschie-

den. Het móet geschieden, omdat Jezus niet „gekomen is” om als een van de vele slachtoffers der „wereldgeschiedenis” in alle heimelijkheid vermoord te worden, maar om de wil des Vaders te doen en te „dienen” en zijn „ziel” te géven aan het Kruis tot een losprijs voor velen (20 : 25—28!). Dit „overgeleverd worden om gekruisigd te worden” (26 : 1—2) gaat echter onmiddellijk gebeuren (zie 16 : 21), zodra het „uitwijken” ophoudt (zie het „Stichwort „paradidonai” „overleveren” bij Matth.).

**WELNU**, OM déze lijdens-geschiedenis van „Immanuel” (waardoor de geschiedenis van Gods verbond met Israël tot haar vervulling komt) in beweging te brengen, moesten de representanten van „alle de volkeren” (zonder dit zelf te weten) in Jerusalem aankomen (paraginesthai, 2 : 1). Zodra zij echter door hun aankomst in Jerusalem deze geschiedenis in beweging gebracht hebben, en daarna in Bethlehem het Kindeke „aangebeden” hebben (zie „proskunein” als Stichwort in het evangelie van Mattheüs), moeten ook zij zèlf „uitwijken” (zie „anachoorrein” in 2 : 12—13), zó lang nog totdat zij állen geroepen worden om naderbij te komen en „Immanuel” te aanbidden, omdat Hém alle macht (potestas) gegeven is in hemel en op aarde (28 : 16—20).

**HET IS DUIDELIJK**, dat wij in dit éne artikel de hoofdstukken 1 en 2 niet in hun geheel als ouverture van de verkondiging van Mattheüs hebben kunnen bespreken. De woorden „uitwijken”, „overleveren”, „aanbidden” zullen nog nader besproken moeten worden. Wij hopen nu in een volgend artikel eerst het eerste deel der ouverture (nl. Matth. 1), en daarna in een derde artikel haar tweede deel (nl. Matth. 2) te kunnen bespreken.

—F. H. BREUKELMAN

